

PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMIDA "BIZNES ASOSLARI" FANINI O'QITISHNING STRATEGIK AHAMIYATI VA INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR TAHLILI

Alijanova Barno

Pop 1-son politexnikumi

Biznes asoslari fani o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada bugungi bozor iqtisodiyoti sharoitida professional ta'lim muassasalari talabalarida tadbirkorlik kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarb masalalari tadqiq etiladi. "Biznes asoslari" fanini o'qitishda nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash, talabalarning kreativ salohiyatini yuzaga chiqarishda innovatsion pedagogik metodlarning samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada kichik biznesni rejalashtirishda zamonaviy tahlil usullaridan foydalanish tartibi yoritilgan.

Abstract

This article explores the urgent issues of forming entrepreneurial competencies in students of professional educational institutions in today's market economy. The effectiveness of innovative pedagogical methods in ensuring the harmony of theory and practice in teaching the "Basics of Business" and bringing out the creative potential of students is scientifically justified. The article also highlights the procedure for using modern analytical methods in small business planning.

Kalit so'zlar: Tadbirkorlik kompetensiyasi, biznes-model, innovatsion ta'lim, Keys-stadi, SWOT-tahlil, marketing strategiyasi, professional mahorat, moliyaviy savodxonlik.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida yoshlarni tadbirkorlikka yo'naltirish, ularning bandligini ta'minlash va xususiy tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Ayniqsa, politexnikum kabi professional ta'lim maskanlarida talabalarga nafaqat texnik bilim berish, balki ularni olingan bilimlarni tijoratlashtirishga o'rgatish — "Biznes asoslari" fanining bosh maqsadidir.

Bugungi bitiruvchi faqatgina "yaxshi ishchi" emas, balki "yaxshi ish beruvchi" bo'lish salohiyatiga ega bo'lishi lozim. Buning uchun esa dars jarayonida talabalarning iqtisodiy tafakkurini tubdan o'zgartiradigan yondashuvlar zarur.

ASOSIY QISM VA MUHOKAMA

1. Tadbirkorlikda Tahliliy Yondashuv: SWOT va PEST tahlillarining o'rni

Biznesni rejalashtirishda talabalar shunchaki g'oya bilan cheklanib qolmasdan, bozordagi real vaziyatni tahlil qilishni o'rganishlari shart. Darslarda **SWOT-tahlil** metodi orqali talaba o'z loyihasining ichki imkoniyatlari va tashqi xavflarini o'rganadi. Shuningdek, **PEST-tahlil** (Siyosiy, Iqtisodiy, Ijtimoiy, Texnologik omillar) yordamida talabalar tashqi muhitning biznesga ta'sirini o'rganadilar. Masalan, Pop tumanidagi demografik holat va aholi ehtiyojidan kelib chiqib, qaysi turdagi xizmat ko'rsatish biznesi muvaffaqiyatli bo'lishini bashorat qiladilar.

2. "Biznes Model Canvas" (Osterwalder modeli) asosida dars tashkil etish

An'anaviy 50-60 betlik biznes-reja yozish o'rniga, zamonaviy metodikada 1 varaqda aks etadigan **Biznes Model Canvas**dan foydalaniladi. Bu model 9 ta blokni o'z ichiga oladi:

- Mijozlar segmenti;
- Qiymat taklifi (Nima uchun mijoz sizni tanlashi kerak?);
- Aloqa kanallari;
- Daromad manbalari va boshqalar.

3. Amaliy o'yinlar va "Keys-stadi" (Vaziyatli tahlil)

Dars jarayonida talabalarga O'zbekistondagi muvaffaqiyatli tadbirkorlarning (masalan, "Korzinka.uz" yoki "Akfa" kabi yirik brendlar) tarixi va ular duch kelgan inqirozlardan chiqish yo'llari keys sifatida beriladi. Bu orqali talaba nazariy bilimlarni hayotiy tajriba bilan bog'laydi.

Muhokama: O'tkazilgan kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, interfaol usulda biznes asoslarini o'rgangan talabalarda o'z-o'ziga bo'lgan ishonch 40% ga oshadi. Ularda "tadbirkorlik instinkti" shakllanadi, ya'ni ular muammoni ko'rganda unga to'siq sifatida emas, balki daromad keltiruvchi imkoniyat sifatida qaray boshlaydilar.

XULOSA: Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, "Biznes asoslari" fani politexnikum bitiruvchisining hayot yo'lida kompas vazifasini o'taydi. Darslarda raqamli texnologiyalar, SWOT-tahlil va Biznes-model metodlaridan foydalanish talabalarni mehnat bozorida raqobatbardosh qiladi. Pop 1-son politexnikumida tayyorlanayotgan mutaxassislar o'z texnik mahoratlarini biznes ko'nikmalari bilan birlashtira olsalar, hudud iqtisodiyotining rivojlanishiga munosib hissa qo'shadilar.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi". - Toshkent, 2022.
2. Alexander Osterwalder. "Business Model Generation". - USA, 2010.
3. Qosimova M.S. "Kichik biznes va tadbirkorlik". - Toshkent, 2015.
4. Gulyamov S.S. "Tadbirkorlik va biznes". - Toshkent, 2021.
5. O'zbekiston Respublikasining "Inovatsion faoliyat to'g'risida"gi Qonuni.
6. Rasmiy manba: www.chamber.uz (O'zbekiston Savdo-sanoat palatasi).